

František KOREŠ, *Válka v myšlení a každodenním životě jihočeské nižší šlechty ve druhé polovině 16. a na počátku 17. století*, Diplomová práce, Filozofická fakulta Jihočeské univerzity, České Budějovice 2013, 107 s.

Posudek oponenta diplomové práce

František Koreš si ve svojí diplomové práci vytýčil nelehký úkol, když se pokusil o přiblížení se k válečnému zážitku jihočeské nižší šlechty na přelomu 16. a 17. století. Jeho hlavní metodologickou inspirací se stala historicko-antropologická koncepce válečného zážitku, přičemž působení války na každodenní život aktérů sledoval na pozadí tří vojenských událostí. Těmi se staly dvě neúspěšné výpravy české zemské hotovosti do Uher v letech 1566 a 1594 a dále vpád pasovského vojska arciknížete Leopolda v roce 1611. Těžištěm práce se staly konkrétní příběhy jednotlivých jihočeských zástupců rytířského stavu nahlížené téměř mikrohistorickou optikou.

Pramennou základnu celého výzkumu tvořily hlavně dosud příliš neprobádané písemné prameny osobní povahy ve formě šlechtické korespondence, které jsou dochovány ve sbírkách Historica Třeboň a Cizí rody – registratura ve Státním oblastním archivu v Třeboni. Je třeba ocenit, že autor se neomezil jen na ně, ale pracoval i s inventářem vybrané tvrze, jenž je uložen ve sbírce Stará manipulace v Národním archivu v Praze. Přihlédl i k pramenům městské provenience.

František Koreš si poté ve své práci kladl otázky, na nichž je jasně patrná historicko-antropologická inspirace. Mezi ty nejdůležitější patřilo, jak se v chování jedince a jednání nižšího šlechtice projevovala touha zachovat jistoty zděděné po urozených předcích, zároveň autor usiloval o pochopení toho, zda vycházelo i v případě ohrožení jednání jedince z promyšlených obranných strategií, nebo bylo spíše nahodilé a bezprostřední. Velmi zajímavou kategorií se stalo rovněž přiblížení válečného zážitku žen a porovnání jejich strategií obrany s mužskými protějšky. Pozornost byla věnována i tomu, do jaké míry se do uvažování a vystupování vybraných urozenců promítaly dobové kulturní vzory chování, mezi něž patřil hlavně oživený ideál křesťanského rytířství.

Stěžejní část práce je tedy věnována konkrétním představitelům z řad jihočeské nižší šlechty ve zkoumaném období, z nichž lze namátkou jmenovat dvě generace rodu Malovců z Malovic na Dřítňi a Vlhlavech, Kořenské z Terešova či Jeronýma Hozlauer z Hozlau na Hněvkovicích. Ocenit je nutné výběr jednotlivých aktérů, protože se tu nejedná o nějaké stereotypní líčení, ale naopak každá osoba přináší svůj jedinečný osobní válečný zážitek. Ten navíc nemusel vždy pocházet přímo z bojiště, ale mohl mít svůj původ i v zázemí, které bylo probíhajícím válkou samozřejmě také ovlivněno. Autor si je dobře vědom, že dané téma skýtá perspektivně řadu dalších badatelských možností, možnou otázkou k diskusi by tak bylo, jaká konkrétní témata má s ohledem na možnosti výzkumu do budoucna na mysli (s. 42).

Na předložené diplomové práci je třeba vyzdvihnout i její formální stránku, což nebývá zdaleka vždy pravidlem. Text je napsán velmi čtivou češtinou bez pravopisných prohřešků či častých překlepů.

Připomínky k textu jsou tak zcela marginálního charakteru. Jistě nedopatřením je název kapitoly 2.4. Časově zaneprázdněný Jan Skuhrovský ze Skuhrova, ačkoli ve skutečnosti se v ní pojednává o jeho bratru Václavovi (s. 35). Podobně historik Svoboda se jmenuje Milan, nikoli Miroslav, jeho jméno je ostatně v následné poznámce uvedeno již ve správném tvaru (s. 44). Někdy by snad bylo možné zabývat se daným příběhem ještě podrobněji, protože některé zmínky vyvolávají v čtenáři práce otázky, které nejsou následně zodpovězeny. Zajímavé by tak třeba mohlo být, pokud by to dovolila pramenná základna, postižení dalších osudů synů a vnuků Adama Chanovského z Dlouhé Vsi na Rabí. To vše se však může stát tématem dalšího, jistě potřebného výzkumu.

Diplomová práce Františka Koreše je velmi cenným příspěvkem k dějinám předbělohorské nižší šlechty, přičemž nastiňuje i řadu dalších možností historicko-antropologicky vedeného výzkumu. Jednoznačně ji proto doporučuji k obhajobě a hodnotím známkou **výborně**.

V Českých Budějovicích 22. 6. 2013

Mgr. Jaroslav Dibelka, Ph.D.